

telka od smlouvy odstoupí a zda tím tedy vznikne kupiteli (povinné straně) nárok na vrácení splátek asi 19.000 Kč. Přes to však tvoří tento nárok již nyní hospodářsky a právně ocenitelnou částku jmění kupitelky. Kupitelka může jím podle svého uznání naložiti, může se ho vzdáti, jej zciziti, jinému postoupiti a pod. Jest proto její nárok — třebaže je nejisto, zda v budoucnu plně vznikne a bude moci býti uplatněn — pokládati za věc, která jest v obchodě a proto také může sloužiti za zástavu (§ 448 obč. zák.). Při tom netřeba hleděti ani k tomu, že povinná strana jako kupitel může snadno kdykoli uskutečniti zákonný předpoklad pro skutečný vznik zabaveného nároku, odhodlá-li se zastavením dalších splátek dáti prodávateli podnět, by od kupní smlouvy odstoupil. Bylo proto rekursní usnesení změněti obnovou usnesení prvního soudu.

Čís. 10588.

Výběřčí mýta, jemuž obec (v Čechách) propachtovala povolené jí vybírání mýtních poplatků k udržování mostu, není oprávněn domáhati se pořadem práva nedoplatků mýta na používateli mostu.

(Rozh. ze dne 2. března 1931, R I 119/31).

Obci P. v Čechách bylo povoleno vybírat mýto z mostu přes Ohři. Obec propachtovala toto právo žalobci za úplatu na základě ofertního řízení a podle pachtovních podmínek. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalované společnosti nedoplatků mýta. K námitce nepřipustnosti pořadu práva soud první stolice žalobu odmítl, rekursní soud zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Žalobce, jsa výběřčím mýta, povoleného obci k udržování mostu přes řeku Ohři, domáhá se na žalované firmě nedoplatku mýta za dobu od dubna 1929 do června 1930. I rekursní soud uznává, že oprávnění obce vybírat mýto a její další oprávnění přenést jeho vybírání propachtováním na jinou osobu, náleží nesporně do oboru veřejného práva, upraveného v tomto případě českým zákonem ze dne 2. dubna 1867 čís. 32 zem. zák. V tom jest zajisté rekursnímu soudu přisvědčiti. Rekursní soud uvádí však dále, že smlouva, kterou uzavřela obec se žalobcem o propachtování mýtních poplatků, jest ryze soukromoprávním jednáním a že v důsledku toho jest i žalobcův nárok, odvozovaný z tohoto soukromoprávního poměru a uplatňovaný proti žalované straně, nárokem soukromoprávním. Posléze uvádí rekursní soud, že pro otázku přípustnosti pořadu práva nezáleží na tom, že povinnost platiti mýtní poplatky jest založena ve veřejnoprávních ustanoveních, jen když má souzená rozepře za předmět »nepopíratelně soukromoprávní nárok«. S těmito názory rekursního soudu nelze v této všeobecnosti souhlasiti,

naopak jest přisvědčiti dovolací stěžovatelce, že jde o nárok veřejnoprávní. Mýtní poplatky, jichž vybírání bylo obci podle zákona již zmíněného příslušnými správními úřady povoleno, jsou podle své povahy veřejnými dávkami. Kdo používá mostu jako veřejné komunikace jest povinen zapraviti za to poplatek podle schválené a vyhlášené sazby. Na této veřejnoprávní povaze mýtních poplatků nic nemění okolnost, že obec nevybírá mýto sama svým orgánem, nýbrž že vybírání přenesla na jinou osobu za určitou úplatu smlouvou uzavřenou na základě ofertního řízení a podle pachtovních podmínek, jichž podstatný obsah první soud uvedl. Netřeba tu vůbec zkoumati, jaké právní povahy jest smlouva mezi obcí a t. zv. pachtýřem (nájemcem) mýta, protože tato smlouva nic nemůže změnit na právní povaze mýtních poplatků jako veřejných dávek a protože nájemce mýta nemůže na těch, kdož jsou poplatkem povinni, dobývati jiné pohledávky, než které měla obec, od níž své právo odvozuje. Krátce tím, že bylo oprávnění vybírati mýto přeneseno na soukromou osobu, nezmění se povaha veřejné dávky v soukromoprávní pohledávku. Podobnou zásadu vyslovil nejvyšší soud v rozhodnutí čís. 1448 sb. n. s., že se postupem nezmění povaha veřejnoprávního nároku v nárok soukromoprávní, a v rozhodnutí čís. 3944 sb. n. s., že uznáním se nestává veřejnoprávní nárok nárokem soukromoprávním. Povinnost osob používajících mostu, by zaplatily mýto, nemá právní důvod ve smlouvě mezi výběřčím a obcí, nýbrž ve veřejnoprávních předpisech, podle nichž bylo správními úřady obci povoleno vybírati mýto. Rekursní soud chybuje v tom, že směsuje právní poměr mezi obcí a výběřčím s právním poměrem mezi výběřčím a osobami, které jsou poplatkem mýtným povinny. Na této povaze vymáhaných veřejných dávek nemění nič ani to, že jsou zažalovány nedoplatky za delší dobu, neboť tím nepozbyly veřejnoprávní povahy. Pokud žalobce teprve v rekursu uváděl k odůvodnění přípustnosti pořadu práva, že prý uzavřel se žalovanou stranou k zjednodušení věci a k pohodlí obou stran ujednání, podle něhož povoloval žalované poshovění v placení mýta a je súčtoval vždy teprve koncem měsíce podle počtu povozů žalované firmy, které přes most přejely, a pokud z toho vyvozoval, že tu již nejde o mýtní poplatky jako takové, nýbrž vlastně o soukromoprávní zápůjčku kreditovaných mýtních poplatků na základě soukromoprávního ujednání, přehlíží, že jde veskrze o novoty v první stolici nepřednesené a v rekursním řízení nepřipustné, k nimž nelze přihlížeti (srv. t. zv. odpovědi na otázky k § 520 c. ř. s. a čtená rozhodnutí nejvyššího soudu, na př. čís. 5920, 7166, 7980 a 8329 sb. n. s.). Právem proto uznal první soud, že nenáleží tento spor na pořad práva. Vysvitne to v souzeném případě tím spíše, uváží-li se i věcná námitka žalované strany, podle níž jest mezi stranami sporné, zda mýtní poplatek za jednu jízdu traktorem činí podle tarifu 5 Kč, či jen 1 Kč. Tyto úvahy stačily k odmítnutí žaloby a netřeba zkoumati, jakým způsobem by měl žalobce svůj nárok na zaplacení nedoplateků uplatniti. (Sr. také Pražák »Spory o příslušnost« z roku 1883, díl II., str. 272 až 274 a str. 348, jenž zastává o mýtních poplatcích tytéž názory).